

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีใจความว่า “ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดความมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยเสริมสร้างความสามัคคีให้สูงขึ้นตามลำดับต่อไป การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ...ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาด ล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2517) และเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาในระยะยาว จึงต้องตระหนักถึงกระบวนการพัฒนา เนื่องจากกระบวนการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การพัฒนาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลำดับ/ขั้นตอน และความเชื่อมโยง เพราะฉะนั้นวงจรการพัฒนาจึงประกอบด้วยขั้นสร้างการรับรู้ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นประเมินค่าหรือประเมินผล ขั้นทบทวน และขั้นยอมรับ เช่นเดียวกับการพัฒนาประเทศซึ่งจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เสียก่อน เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นไปตามลำดับ จะก่อให้เกิดความยั่งยืน และจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม สุดท้ายเศรษฐกิจดีสังคมไม่มีปัญหา การพัฒนาก็จะยั่งยืน

หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางแก้ไขเพื่อให้ชุมชนรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาตนเองให้ชุมชนอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง การพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ รู้จักความพอประมาณ คำนึงถึงความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้ประมาท และตระหนักถึงการดำรงชีวิต จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจชุมชน ลดการพึ่งพาทภายนอก ระบบเศรษฐกิจที่ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจย่อมสัมพันธ์กับความสามารถของการผลิตของชุมชน และสร้างรายได้เปรียบหรือจูดขายให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชน นอกจากนี้ความสามารถในการจัดการชุมชนของตนเองยังเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความสามารถในการพึ่งตนเองในการประกอบการของชุมชนด้วยประการหนึ่ง

และเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์เข้ากับธุรกิจชุมชนได้ในรูปของการรวมพลังกันในรูปกลุ่ม เพื่อการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้านสวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม ในภาคการเกษตร เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสหกรณ์ เป็นการพึ่งตนเองและรวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างความสมดุลกันภายในกลุ่ม ทำให้มีภูมิคุ้มกันและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ชุมชนในแต่ละท้องถิ่นมีความสามารถด้านการผลิตเป็นส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศในฐานะที่เป็นแหล่งทรัพยากร แรงงาน ภูมิปัญญา โดยมีการเกษตร หัตถกรรมพื้นบ้าน และอาหารแปรรูปพื้นบ้าน การวิจัยการจัดการผลิตจึงเลือกศึกษาภาคเกษตรและธุรกิจชุมชน โดยกำหนดเขตเศรษฐกิจในพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในบริหารจัดการธุรกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เพื่อเสริมสร้างการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตสินค้า
- 3) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาธุรกิจชุมชน
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในการประยุกต์หลักการจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านนาเงินชัย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตในเชิงปริมาณ

- 1) เขตพื้นที่กลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาเงินชัย อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
- 2) หัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาเงินชัย ที่ผลิตผ้าบาติก จำนวน 83 คน

1.3.2 ขอบเขตในเชิงคุณภาพ

- 1) กิจกรรมทางเศรษฐกิจคือ กิจกรรมการผลิตผ้าบาติก
- 2) การพัฒนาการจัดการการผลิต โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) แก้ปัญหาในการจัดการธุรกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพรได้
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสำหรับธุรกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพรได้
- 3) เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไป โดยสามารถสามารถนำองค์ความรู้ในการวิจัยไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนในพื้นที่อื่นๆได้
- 4) ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานหรือนักวิชาการที่สนใจ เพื่อใช้ประกอบการค้นคว้าและวิจัยต่อไป

1.5 หน่วยงานที่นำไปใช้ประโยชน์

- 1) มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปสอนนักศึกษาในระดับต่างๆ ที่กำลังศึกษาด้านการประกอบการในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
- 2) องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานในชุมชนสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ประกอบการส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้ประกอบการ โดยใช้ความรู้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 3) ประชาชน ครัวเรือน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนตามควรแก่กิจการ
- 4) เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม และพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศโดยรวม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่
 จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
 ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง
 ในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้อง
 เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุก
 ระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วย
 ความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ
 เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลก
 ภายนอกได้เป็นอย่างดี

วิสาหกิจชุมชน (Community enterprise) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการ
 การผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิต
 ร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็คนิติกคตในรูปแบบใด หรือไม่เป็คนิติกคต
 บุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน
 ความหมายของวิสาหกิจชุมชนโดยสรุป คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่าง
 สร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง"ทุนของชุมชน" ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร
 ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่
 ร่วมกันเป็ชุมชน เป็ที่เป็นน้องไว้ใจกัน)

วิสาหกิจชุมชน จำแนกเป็ 4 ลักษณะ คือ

- 1) พาณิชยกรรม หมายถึง การประกอบกิจการซื้อมา ขายไป
- 2) อุตสาหกรรม หมายถึง การประกอบกิจการผลิตสินค้าออกมาจำหน่าย
- 3) เกษตรกรรม หมายถึง การประกอบกิจการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และแปรรูป
 ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อการดำรงชีพและค้าขาย
- 4) การบริการ หมายถึง การประกอบกิจการธุรกิจบริการ เช่น เสริมสวย โรงเรียน
 โรงแรม ที่พัก ขนส่ง ท่องเที่ยว และอื่นๆ

การประกอบการวิสาหกิจชุมชนมุ่งสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นรอบๆ
 บริเวณที่กิจการตั้งอยู่เป็นหลัก

ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน (มีองค์ประกอบอย่างน้อย 7 ประการ)

- 1) ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
- 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชน เป็นหลัก
- 3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
- 4) เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
- 5) มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
- 6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
- 7) มีการพึ่งพาตนเอง ครอบคลุมและชุมชนเป็นเป้าหมาย

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

ธุรกิจชุมชน คือ ต้องเป็นธุรกิจที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชน สอดคล้องกับวัตถุดิบและวัฒนธรรมดั้งเดิม และประเภทธุรกิจที่ดำเนินการต้องไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนหรือทำให้ระบบนิเวศน์เสียสมดุล และเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน นอกจากนี้การร่วมทุนและขยายสัดส่วนการลงทุนส่วนใหญ่ให้เป็นของบุคคลในชุมชน องค์กรชุมชน และสมาชิกในชุมชนที่ร่วมทุนมีอำนาจร่วมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการและจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม (ศิริก สาระวุฒิ, 2539 : 2)

ผ้าบาติก เป็นคำที่ใช้เรียกผ้าชนิดหนึ่งที่มีวิธีการทาลวดลายผ้าโดยการใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติด และระบายสีในส่วนที่ต้องการให้สีติด "บาติก" หรือ "ปาเต๊ะ" เป็นคำในภาษาชวามาจากคำว่า "ตีติก" หรือ "ติก" มีความหมายว่า เล็กน้อยหรือจุดเล็กๆ โดยใช้การหลอมเหลวของแว๊ก (WAX) หยดหรือเขียนที่เรียกว่า "การเขียนน้ำเทียน" เป็นกรรมวิธีที่จะระบายเทียนที่หลอมเหลวให้เข้าไปในเนื้อผ้า จากนั้นนำไปย้อมตามขบวนการการทำสีผ้าบาติก คือ ย้อมในส่วนที่ไม่ปิดแว๊กให้ติดสีย้อมคือแค้นหรือระบายลงไปในส่วนที่ต้องการให้สีติด เมื่อเสร็จกรรมวิธีแล้วจึงลอกเทียนออกด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือด ดังนั้น "บาติก" จึงเป็นการตกแต่งผ้าวิธีหนึ่งที่ทำกันมากในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมถึงประเทศไทย ซึ่งมีการนำเสนอลวดลายผ้าที่ออกมาจากความคิดจินตนาการของผู้ทำรวมทั้งเทคนิคในการทำที่แตกต่างกันของกลุ่มชนในแต่ละประเทศที่เป็นเอกลักษณ์แสดงถึง อารยธรรม และวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสถานที่นั้น ๆ

บาติกเป็นงานฝีมือที่มีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ประมาณ 2,000 กว่าปีมาแล้ว ส่วนแหล่งกำเนิดมาจากไหนยังไม่เป็นข้อยุติ นักวิชาการชาวยุโรปหลายคนเชื่อว่ามีในอินเดียก่อน แล้วจึงแพร่เข้าไปในอินโดนีเซีย และอีกหลายคนเชื่อว่ามาจากอียิปต์หรือเปอร์เซีย มีการค้นพบผ้าบาติกที่อียิปต์ อินเดีย และญี่ปุ่น แต่ส่วนใหญ่ก็ยังยืนยันแน่ชัดว่า ศัพท์เฉพาะ ขั้นตอน สี รวมทั้งสิ่งที่ใช้เขียนลาย เป็นของอินโดนีเซีย ไม่เคยมีในประเทศอินเดียมาก่อน ถึงจะมีการค้นพบผ้าบาติกในที่ต่างกันแต่ผ้าบาติกของอินโดนีเซียน่าจะเกิดจากประเทศอินโดนีเซียเอง เพราะซึ่งมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนของชาติอื่น ๆ และยังมีผู้ยืนยันระบุอีกว่า การทำผ้าโสร่งบาติกมีต้นกำเนิดมาจากอินโดนีเซียแน่นอน (นนทา, 2536)

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของผ้าบาติกจึงสามารถสรุปได้ว่า ผ้าบาติกมีแหล่งกำเนิดที่ระบุไม่แน่ชัดแต่พบมากในประเทศอินโดนีเซีย โดยเริ่มมาจากการทำผ้าบาติกของสตรีในวัง แล้วแพร่หลายไปสู่ประชาชนทั่วไป จากนั้นได้มีการพัฒนาเทคนิคการสืบทอดกันมา จนกระทั่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ถ้าเป็นบาติกที่เขียนด้วยมือถือว่าเป็นบาติกชั้นสูง มีราคาแพง จึงทำให้เกิดการเลียนแบบผ้าบาติกด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถทำให้เกิดเทคนิคในการทำลวดลายให้ดูคล้ายกับผ้าบาติก แต่จริง ๆ แล้วเป็นการพิมพ์แบบสกรีนและไม่ใช่ที่นิยมเท่ากับผ้าบาติก ส่วนการทำผ้าบาติกของไทยนั้น นิยมทำกันเป็นงานฝีมือ หรือที่เรียกว่า บาติกพื้นที่ที่เขียนด้วยมือ ซึ่งมีเอกลักษณ์แตกต่างกับศิลปะบาติกของชาติอื่น

การผลิต หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ทั้งที่เป็นมูลค่า หรือประโยชน์ใช้สอย (Use Value) และมูลค่าในการแลกเปลี่ยน (Exchange Value) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นการผลิตจึงเป็นการสร้างคุณค่าของสินค้าที่สามารถสนองตอบความต้องการของมนุษย์ (Utility)

การจัดการผลิต (Management of Product) หมายถึง ขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดระบบการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมาย เช่น การจัดสรรงบประมาณในการผลิต การทำงานล่วงเวลาของพนักงานเพื่อผลิตสินค้าให้ทันความต้องการ การตรวจสอบคุณภาพผลผลิตตามกำหนด เป็นต้น

1.6.1 การจัดการผลิตมีความสำคัญต่อองค์การธุรกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คือ

- 1) เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้นเพราะการจัดการผลิตสามารถควบคุมการใช้ปัจจัยในการผลิตให้เกิดผลคุ้มค่าได้มากที่สุด
- 2) เป็นการเพิ่มคุณภาพของการผลิต เพราะจะช่วยให้องค์การธุรกิจสามารถควบคุมมาตรฐานการผลิตได้ตรงตามที่กำหนด
- 3) เพิ่มความสะดวก รวดเร็วในการพัฒนาระบบการผลิต หากมีการกำหนดแนวทางหรือนโยบายการจัดการผลิตเป็นอย่างดีจะช่วยให้การต่อเติมหรือดัดแปลงระบบต่างๆ ทำได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

1.6.2 ปัจจัยการผลิต

สิ่งทีถือว่่าเป็นปัจจัยสำคัญของการผลิต มี 5 ประการ คือ

- 1) **ที่ดิน** หมายถึง ผืนแผ่นดินซึ่งเป็นที่ตั้งโรงงาน รวมตลอดถึงทรัพยากรวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต
- 2) **แรงงาน** หมายถึง ผู้มีหน้าที่ต่างๆ ในระบบการผลิตไม่ว่าจะเป็นคนงาน นายช่างหรือแม้แต่ผู้จัดการโรงงานก็ตาม
- 3) **ทุน** ได้แก่ เงิน เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ช่วยในการผลิตต่างๆ
- 4) **ผู้ประกอบการ** คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพยากรการผลิต เช่น ทุนและเครื่องจักร เป็นต้น

1.6.3 เป้าหมายและองค์ประกอบสำคัญในการผลิต

1) เป้าหมายสำคัญในการผลิต

การผลิตก็เหมือนกับการดำเนินการทุกอย่าง คือ จะต้องมียุ่้าหมายที่ชัดเจนแน่นอนและอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้ ในการผลิตแต่ละครั้งนั้น ผู้ผลิตควรมียุ่้าหมาย ดังนี้

(1. 1) จะผลิตอย่างไรจึงเสียค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนต่ำที่สุด ทั้งนี้โดยการใช้ปัจจัยการผลิตและวิธีการผลิตที่เหมาะสม

(1.2) จะผลิตอย่างไรจึงได้ปริมาณสินค้าตรงตามความต้องการของตลาดไม่มากเกินไปจนสินค้าเน่าเสีย และไม่้อยเกินไปจนไม่สามารถสนองความต้องการของตลาดได้ เป็น ต้น

(1.3) จะผลิตอย่างไรให้ได้สินค้าตรงตามเวลาที่ลูกค้าต้องการ

(1.4) จะผลิตอย่างไรเพื่อให้ได้คุณภาพสินค้าตรงตามที่ถูกสั่งการ ไม่มี

จุดบกพร่องหรือเน่าเสีย

2) องค์ประกอบสำคัญในการผลิต

การผลิตจะประสบความสำเร็จได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(2.1) คน (Man) ผู้มีหน้าที่ในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารการผลิต เช่น วิศวกรหรือผู้วางแผนการผลิต ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานการผลิต คนงานและผู้ตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น

(2.2) เครื่องจักร (Machine) หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก และเป็นประโยชน์ต่อการผลิต

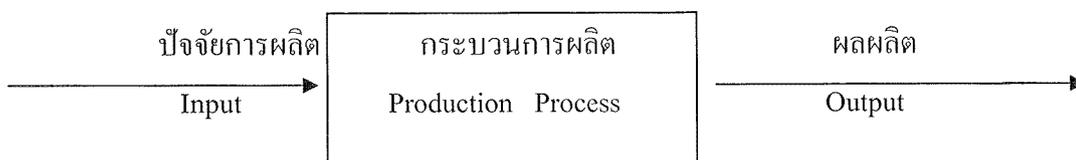
(2.3) เงินทุน (Money) เงินทุนที่ใช้ในการจัดการผลิต ไม่ว่าจะเป็นค่าซื้อเครื่องจักร เงินเดือนพนักงาน หรือค่าใช้จ่ายต่างๆ ในโรงงาน

(2.4) วัตถุดิบ (Material) คือ วัสดุที่ใช้ในการผลิต ทั้งวัสดุงานและวัสดุช่วยงาน

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ บางครั้งเรียกย่อ ๆ ว่า 4Ms

1.6.4 ลักษณะของระบบการผลิต

ระบบการผลิตประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ปัจจัยการผลิต (Input) กระบวนการผลิต (Production Process) และผลผลิต (Output)

ภาพที่ 1 : แสดงระบบการผลิต

ที่มา : <http://krirk.ac.th/economicboard/questiondetail.aspx?qid=147-16k>

1.6.5 การจำแนกลักษณะของการผลิต

การผลิตอาจจำแนกกว้างๆ ได้ใน 2 ลักษณะ คือ การผลิตตามคำสั่งซื้อ (Production to Order) และการผลิตเพื่อรอจำหน่าย (Production for Stock)

1) **ผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตตามคำสั่งซื้อ** เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะและมีปริมาณความต้องการต่ำ แต่ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นแต่ละชิ้นไม่มีลักษณะเฉพาะเป็นพิเศษและมีปริมาณความต้องการสูงก็จะมีการผลิตแบบเพื่อรอจำหน่าย ดังนั้นผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันจึงอาจมีการผลิตในลักษณะต่างกันขึ้นอยู่กับว่าลูกค้าให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะแค่ไหน เช่น เสื้อผ้ามีทั้งการผลิตแบบสั่งตัดและการผลิตแบบสำเร็จรูป

ปริมาณการผลิตไม่ใช่เครื่องตัดสินใจว่าการผลิตนั้นๆเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อหรือไม่ มีผลิตภัณฑ์หลายชนิดที่ผลิตตามคำสั่งซื้อ แต่มีการผลิตคราวละมากๆ เช่น การผลิตอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์

2) **การผลิตเพื่อรอการจำหน่าย** เป็นการผลิตที่ผู้ผลิตเสี่ยงลงทุนไปว่าการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นๆ จะเป็นที่ยื่นชอบของลูกค้า การผลิตแบบนี้จึงสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ไว้ล่วงหน้าได้ แต่เมื่อผลิตเสร็จแล้วก็ไม่แน่ใจว่าลูกค้าจะต้องการ ดังนั้นจึงต้องมีการกระตุ้นความสนใจของลูกค้าด้วยการโฆษณาประชาสัมพันธ์

การผลิตอาจถูกจำแนกได้ตามผลผลิตขั้นสุดท้าย (Classification by End Product) กล่าวคือ ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นสามารถแยกชิ้นส่วนการผลิตออกจากกันได้ เช่น ในการผลิตวิทยุ ผลิตภัณฑ์ย่อยหลายๆ ชิ้นจะถูกนำมาประกอบรวมกันเป็นเครื่องรับวิทยุและวิทยุนี้ก็สามารถถอดเป็นส่วนๆ แยกชิ้นได้ การผลิตแบบนี้เรียกว่า การผลิตแบบแยกชิ้นส่วน

ส่วนการผลิตอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า การผลิตแบบกระบวนการผลิตซึ่งเป็นการผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่ทำสำเร็จแล้วจะไม่สามารถเห็นของเดิมซึ่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางเคมีทุกประเภท เช่น ยาสีฟัน ผงซักฟอก และน้ำยาล้างจาน เป็นต้น

1.6.6 การควบคุมการผลิต

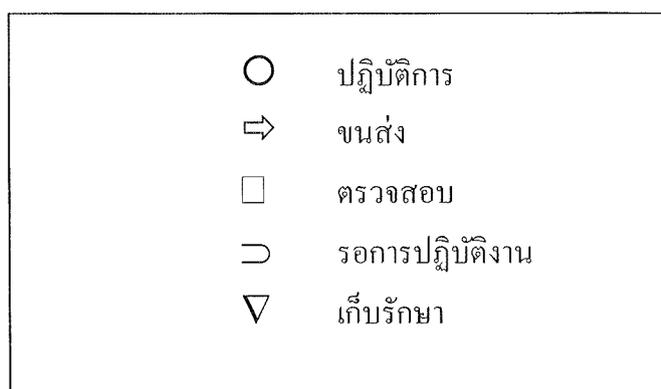
การควบคุมการผลิต คือ การบังคับหรือกำกับดูแลให้การดำเนินการผลิตผู้เป้าหมาย ซึ่งการควบคุมย่อมเป็นหลักประกันว่าผลงานที่ได้ตรงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดการควบคุมการผลิตจะทำให้เราทราบว่างานที่กำลังดำเนินไปอยู่เป้าหมายหรือไม่ ถ้าไม่ตรงตามความต้องการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันการณ์ การควบคุมจะทำให้ผลผลิตมีประสิทธิภาพสูงขึ้นจะต้องมีการวางแผนและตั้งมาตรฐานเอาไว้ล่วงหน้า และมีการเปรียบเทียบผลงานจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

แผนดำเนินการผลิตขององค์การธุรกิจต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้จะบรรลุผลตามที่ต้องการจะต้องมีการควบคุมอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมาย ดังนั้นการควบคุมการผลิตจึงมีขั้นตอนในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) **ขั้นวางแผน** เป็นขั้นตอนในการเตรียมงาน เพื่อให้ทราบว่า การปฏิบัติงานที่จะควบคุมการผลิต ต้องทำอะไร
- 2) **ขั้นแบ่งงานการผลิต** เป็นขั้นแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการผลิตให้แก่ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งชี้แจงขอบเขตการทำงานให้ชัดเจน
- 3) **ขั้นควบคุมเวลา** เป็นการควบคุมงานย่อยในแต่ละฝ่ายให้เสร็จทันกำหนดเวลา
- 4) **ขั้นควบคุมกระบวนการจัดการ** เป็นขั้นติดตามดูแลความถูกต้องในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าในแต่ละฝ่ายได้ดำเนินงานไปตามข้อตกลงหรือแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่สามารถดำเนินการได้เป็นเพราะเหตุใด และจะแก้ไขอย่างไรอันจะเป็นการช่วยให้งานไม่เกิดการชะงักและส่งผลไปยังกระบวนการอื่นๆ
- 5) **ขั้นตรวจสอบและติดตามผล** เป็นการติดตาม สืบหาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนการส่งจำหน่าย

1.6.7 เทคนิคการควบคุมการผลิต ในการผลิตทุกประเภทจะต้องมีการวางแผนอย่างรัดกุม ซึ่งในกระบวนการผลิตนั้นจะต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมายหลายฝ่าย ผู้ควบคุมไม่สามารถดูแลทั่วถึงในเวลาเดียวกันได้ วิธีการที่จะสามารถช่วยได้คือ การทำแผนภูมิกระบวนการทำงานเมื่องานใดดำเนินไปถึงขั้นใดก็ใส่สัญลักษณ์ไว้ ซึ่งจะทำให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคไปพร้อมๆกัน เช่น งานในฝ่ายที่ 1 ดำเนินการล่าช้ากว่าที่วางแผนไว้เพราะเหตุใด ซึ่งสามารถเข้าไปตรวจสอบแก้ไขได้ เป็นต้น ในที่นี้เราจะศึกษาเทคนิคเบื้องต้นทางการวิจัยการดำเนินงาน (Operation Research) ซึ่งแสดงเพียงเทคนิคขั้นพื้นฐาน คือ กระบวนการทำงาน Process Chart , Gantt Chart และ PERT

แผนภูมิกระบวนการทำงาน (Process Chart) แผนภูมิกระบวนการทำงานเป็นแผนภูมิแสดงรายละเอียดในการทำงาน ประกอบด้วย สัญลักษณ์พื้นฐาน 5 แบบ คือ

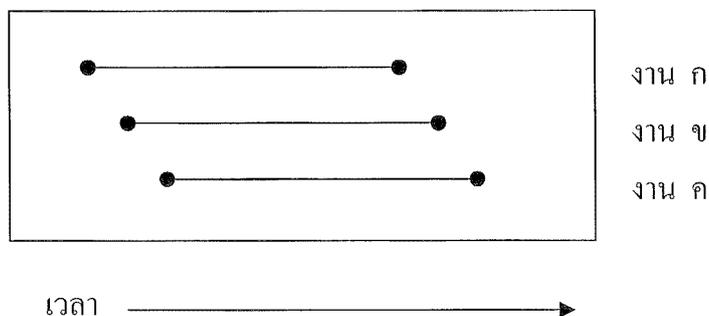

ภาพที่ 2 : แสดงสัญลักษณ์พื้นฐาน 5 แบบ

เครื่องหมายที่ใช้นี้ผู้ควบคุมสามารถตรวจสอบได้ว่า ขณะนี้งานที่ดำเนินการอยู่นี้อยู่ในขั้นใด เช่น กำลังขนส่งหรือเก็บรักษาไว้แล้วเพราะบางครั้งผู้ควบคุมงานไม่สามารถที่จะออกไปตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายทุกงานได้ตลอดเวลา แต่จะอาศัยการตรวจสอบหรือควบคุมงานจากรายงาน และแผนภูมิการทำงานรวม

GANTT CHART เป็นเทคนิคง่ายๆที่แสดงให้เห็นระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของแต่ละงานอย่างหยาบๆ ปกติมักจะใช้งานที่ไม่ซับซ้อนนัก และง่ายต่อการควบคุม

การทำ GANTT CHART เพียงแต่วาดแผนงานที่จะทำมีสเกลของเวลาในแกนอนและหลักไมล์ (วงกลม) แสดงให้เห็นว่าถึงจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของแต่ละงานดังแสดงในภาพ

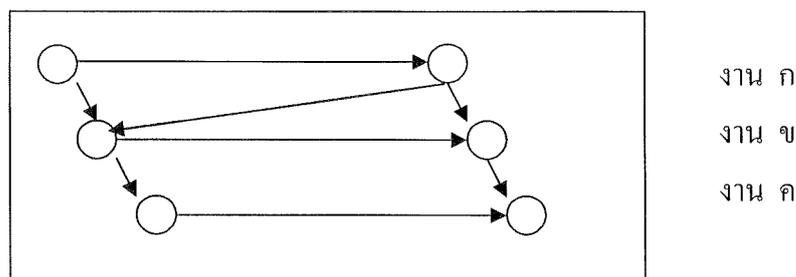
ภาพที่ 3 : แสดงการทำ GANTT CHART

ที่มา : <http://krirk.ac.th/economicboard/questiondetail.aspx?qid=147> – 16k

PERT (Program Evaluation and Review Technique) เป็นเทคนิคที่นำเอาความสัมพันธ์ระหว่างงานมาทำเป็นแผนภูมิ และพร้อมกันนั้นก็แสดงถึงกำหนดเวลาของแต่ละงานย่อยด้วย

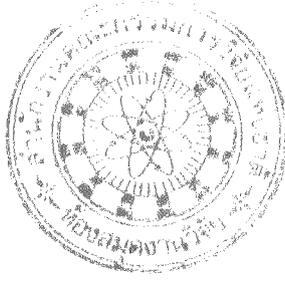
การจะเขียนแผนภาพ PERT ได้ จำเป็นจะต้องทราบความสัมพันธ์ของแต่ละงาน เช่น จากภาพ Gantt Chart เราไม่สามารถบอกได้ว่า เราสามารถจะเริ่มงานที่ 3 ก่อนงานที่ 1 ได้หรือไม่ แต่ PERT จะสามารถบอกได้

การเขียนแผนภาพ PERT จะเริ่มด้วยการพิจารณาลำดับก่อนหลังของกิจกรรม การเริ่มต้นของกิจกรรมจะเขียนแทนด้วยหางลูกศร ส่วนหัวลูกศรแทนด้วยจุดสิ้นสุด

ภาพที่ 4 : แสดงการวางแผนการปฏิบัติงานตาม PERT

ที่มา : <http://krirk.ac.th/economicboard/questiondetail.aspx?qid=147> – 16k

ผู้ควบคุมงานสามารถใช้เทคนิคต่างๆ เหล่านี้เป็นวิธีการควบคุมงานได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะงานที่ดูแลอยู่ ไม่ว่าจะใช้กระบวนการแบบใดก็ตามวัตถุประสงค์สำคัญคือการค้าดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายและแผนที่ได้กำหนดไว้ทั้งสิ้น

1.6.8 การบริหารจัดการ

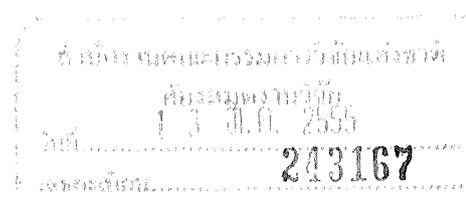
การจัดทรัพยากรการบริหารมาใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันประกอบด้วยกระบวนการวางแผน การควบคุม การอำนวยความสะดวกและประสานการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้ธุรกิจบรรลุผลสำเร็จตามแผนงานและโครงการที่วางไว้

คำว่า “การจัดการ” โดยทั่วไปหมายถึง ลักษณะของการปฏิบัติงาน แต่คำว่า “การบริหาร” โดยทั่วไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายให้พนักงานปฏิบัติตามรวมถึงการบริหารราชการและการบริหารธุรกิจ อย่างไรก็ตามคำทั้งสองได้ถูกนำมาใช้แทนกันอยู่เสมอ โดยที่การบริหารจะเน้นในเรื่องการบริหารหรือการจัดการที่เกี่ยวกับนโยบายชั้นสูงหรือส่วนราชการ การจัดการจะเน้นในเรื่องการจัดหรือดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ หรือใช้กับกิจกรรมที่ประกอบธุรกิจ

ผู้บริหารหรือผู้จัดการธุรกิจ จะเป็นผู้วางแผนในการนำทรัพยากรทั้ง 4 หรือที่เรียกว่า 4 M อันประกอบไปด้วย คน เงิน เครื่องจักรและวัตถุดิบมาผ่านกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การวางแผน (planning) ภาระหน้าที่ของผู้จัดการที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต (จินตนา สุนทรธรรม, 2533: 38) ซึ่งสอดคล้องกับพรณี ประเสริฐวงษ์ วิจารณ์ มาเนะกิจและปทุมวรรณ สุพรรณโอชากุล (2515: 31) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นวิธีการกำหนดแนววิधिปฏิบัติไว้เป็นการล่วงหน้าโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมต่างๆ นำมาจัดทำเป็นแผน แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงาน ตลอดจนแนววิधिปฏิบัติตามแผน

2) การจัดองค์การ (organizing) ภาระหน้าที่ที่ผู้จัดการจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และจะต้องกำหนดอำนาจและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานไว้ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จให้ได้ (จินตนา สุนทรธรรม, 2533: 98) การจัดการหรือการจัดรูปงานเป็นการแบ่งอำนาจ

หน้าที่ในการดำเนินงานทั้งหมดออกเป็นส่วนๆ ไว้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดความสัมพันธ์ และสายการบังคับบัญชาครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งหมด ตลอดจนพิจารณาตรวจสอบการแบ่งงานและการปรับปรุงการจัดหน่วยงานกับเหตุการณ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน (สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยกฤษณ์, 2539: 23) ส่วนโชติรัศชวณิชย์ ก่อเกียรติ พานิชกุลและปริญ ลักขิตานนท์ (2538: 99) ได้กล่าวว่าการจัดองค์การหมายถึง การจัดการระเบียบสายงานขององค์การ โดยมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

3) การบังคับบัญชาสั่งการ (commanding) การสั่งการเป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อพยายามรวบรวมกำลังความพยายามของสมาชิกของกลุ่ม เพื่อให้ทุกฝ่ายมุ่งปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างดี ที่จะทำให้ทั้งฝ่ายปฏิบัติงานและองค์การฝ่ายต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์พร้อมกัน (ธงชัย สันติวงษ์, 2540: 163)

4) การประสานงาน (coordinating) การประสานงานเป็นสาระสำคัญของความเป็นผู้บริหาร จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ผู้บริหารจะต้องมีภาระหน้าที่ในด้านการประสานงาน (ธงชัย สันติวงษ์, 2539: 136) การประสานงานเป็นการจัดระเบียบการทำงาน และการติดต่อกันเพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ร่วมมือกันปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำให้งานซ้ำซ้อน (สมคิด บางโม, 2538: 178) สำหรับการประสานงานมีกระบวนการสำคัญที่พึงระลึก 3 ประการ คือ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538: 189)

(4.1) กำหนดแผนงาน หรือโครงสร้างสำหรับทุกคนในหน่วยงานขึ้นก่อน

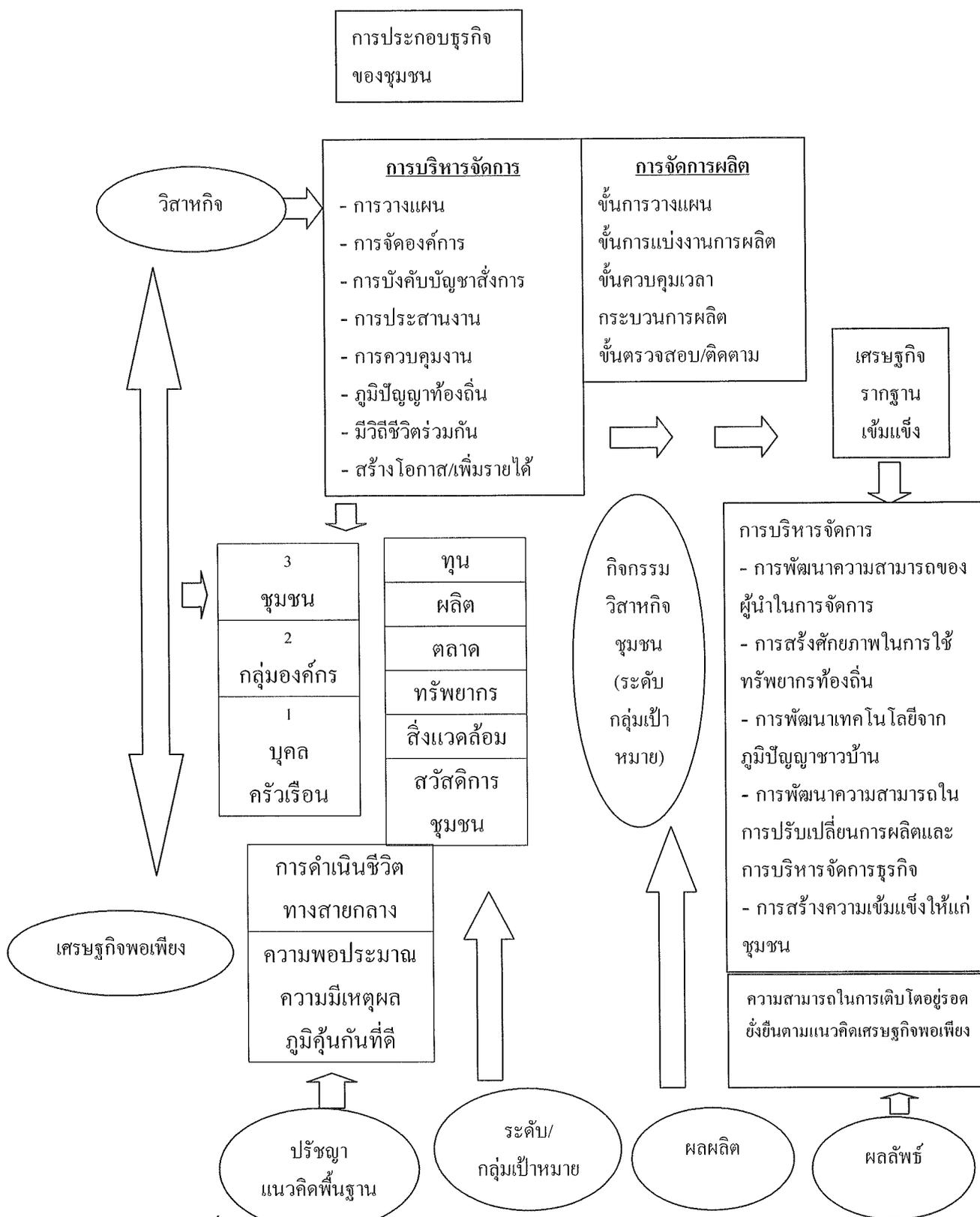
(4.2) ให้ทุกคนรับรู้และเข้าใจแผนงาน หรือโครงการทั้งหมดหรือบางส่วนที่จำเป็น คือ รู้กันให้ทั่วว่าใครมีหน้าที่ทำอะไรและกำลังทำอะไรอยู่ในขณะนี้

(4.3) ให้ทุกคนเต็มใจรับงานส่วนที่ตนได้รับมอบหมายให้ทำจริงๆ

5) การควบคุมงาน (controlling) การควบคุมเป็นการมุ่งให้เกิดความแน่ใจว่าผลงานที่ทำได้จริงนั้นได้ผลตรงตามที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการควบคุมจึงเป็นหน้าที่งานบริหารประการที่ห้าและเป็นหน้าที่งานประการสุดท้ายของกระบวนการจัดการ หน้าที่การควบคุมจะเกี่ยวข้องกับการวัดกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินไป และประเมินให้ทราบถึงขนาดของความสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการวัดและการประเมินให้ทราบถึงขนาดของความสำเร็จใน

การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และโดยการวัดและประเมินผลการทำงานในการควบคุมนี้เอง ที่มีผลกระทบให้มีการปรับการทำงานของหน้าที่ทางการบริหารประการอื่นๆ ด้วย (ชงชัย สันติวงษ์, 2540: 145) ในทำนองเดียวกันกับศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 269) ได้กล่าวว่า การควบคุม คือ กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ และหาหนทางที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดจากมาตรฐานที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมายภายในระบบการควบคุม

1.7 ทฤษฎี สมมติฐาน และกรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 5 : แสดงกรอบแนวคิด

1.8 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : ลักษณะกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนจำแนกเป็น 3

ลักษณะ

- การจัดการผลิต
- การบริหารจัดการ
- การพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรตาม : ความสามารถในการเติบโต และอยู่รอดอย่างยั่งยืนของธุรกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกเป็น

3 หลักการ ได้แก่

- พอประมาณ
- มีเหตุผล
- มีภูมิคุ้มกัน

2 เงื่อนไข

- มีคุณธรรม
- มีความรอบรู้

1.9 สมมติฐานในการวิจัย

1. แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ในการจัดการกิจการในชุมชนทุกประเภท และทุกขนาดได้ในระดับมาก
2. กลุ่มแม่บ้านนาเงินชัยมีศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในทุกๆด้าน

1.10 วิธีดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

1) ข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัย

(1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม สัมภาษณ์ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้

(1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการศึกษาจากข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีที่ใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน โดยรวบรวมจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2.1) การสัมภาษณ์ (Interview)

(1) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือกึ่งทางการ (Formal or Semi Formal Interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยมีการกำหนดโครงสร้างข้อคำถาม เนื้อหาสาระ และลำดับของข้อคำถามเอาไว้แล้ว เพื่อสำรวจภาคสนามและเก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อยืนยันเขตพื้นที่และการจัดการธุรกิจชุมชนกลุ่ม

(2) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการพูดคุยในบรรยากาศที่เป็นไปตามโอกาสที่จะอำนวยให้ ไม่ต้องกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามเอาไว้ก่อน

(3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) เป็นการสอบถามข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยได้วางไว้แล้ว โดยจะเป็นคำตอบที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบแทนผู้ให้ข้อมูลคนอื่นได้

(2.2) แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจิ้นชีว อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อยืนยันเขตพื้นที่และการจัดการธุรกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจิ้นชีว อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยใช้ทั้งการสัมภาษณ์และแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นก่อนดำเนินการพัฒนาการจัดการธุรกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2.3) การจัดเวทีเพื่อเปลี่ยนความรู้ของกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิว อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยเลือกหัวหน้า/สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิวเข้าร่วมโครงการ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับทีมวิจัยเพื่อทราบถึงวิธีปฏิบัติและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการจัดการธุรกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3) ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิว เป็นกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานวิจัยและเก็บข้อมูลประกอบด้วย

(3.1) หัวหน้ากลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิว อำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน 1 คน

(3.2) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิว อำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน 82 คน

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดรวมเป็น 83 คน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

(4.1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ตารางเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับการจัดการตลาดและการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

(4.2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative method) ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

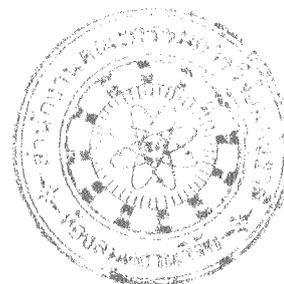
5) สถานที่เก็บข้อมูล

เขตเศรษฐกิจธุรกิจชุมชน คือกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันจิว ในพื้นที่อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

1.11 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงปริมาณที่ใช้ได้แก่

- 1) ค่าร้อยละ
- 2) ค่าเฉลี่ย
- 3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 4) การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มใช้ค่า Analysis of variance

ในการคำนวณค่าสถิติต่างๆ ดังกล่าวใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สูตรดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย จากสูตร $\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$ (บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 102)

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ค่าผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

N = จำนวนคะแนน

2) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 103)

S.D. = $\sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X = คะแนนแต่ละตัว

N = จำนวนตัวคะแนน

Σ = ผลรวม

1.12 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มแม่บ้านนาจันทวี

กลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพบ้านนาจันทวี ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 72 หมู่ที่ 1 ตำบลสวนแตง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2545 เกิดจากการรวมกลุ่มฝักอบรมอาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้า ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอละแม โดยการก่อตั้งครั้งแรกมีสมาชิกเพียง 17 คน

เริ่มต้นการจัดตั้งกลุ่ม โดยมีประธานกลุ่ม คือ นางสาวจันทร์จิรา เหมาะช่วย เป็นผู้มีส่วนประสานการทำงานด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า ได้รวมกลุ่มกับชาวบ้านที่ได้รับการฝึกฝนและมีพื้นฐานเรื่องการตัดเย็บบ้างเพื่อเป็นอาชีพเสริม และดำเนินการขอการสนับสนุนไปทางศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอละแม โดยทางศูนย์ได้สนับสนุนจักรเย็บผ้าอุตสาหกรรมมาจำนวน 10 ตัว พร้อมกับจัดการฝักอบรมการใช้จักรอุตสาหกรรมแก่สมาชิก จำนวน 100 ชั่วโมงโดยมีนางสาวจันทร์จิรา เหมาะช่วย เป็นวิทยากร

ต่อมาผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอละแม รับงานจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) ตัดเย็บเสื้อจำนวน 558 ตัว เพื่อใช้ในการแจกลูกค้าปี พ.ศ. 2545 งานครั้งนี้เป็นงานชิ้นแรกของกลุ่ม และพบว่าทางกลุ่มมีปัญหาอุปสรรคด้านเงินทุน แรงงาน และสถานที่ในการผลิต โดยเฉพาะยังขาดแคลนจักร โฟ้ง (จักรสำหรับเย็บริมผ้า) ทางกลุ่มจึงได้เรียนปรึกษา คุณบุญไชย กนกมนเทียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 1 โดยท่านได้ช่วยเหลือทำโครงการเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง แต่การดำเนินการแต่ละโครงการล่าช้า คุณบุญไชย จึงเสนอให้ทำสลากบัตรออกจำหน่าย ได้เงินมา 5000 บาท เงินที่ได้นำไปจัดซื้อจักร โฟ้งทำให้สามารถผลิตเสื้อได้ทันเวลาที่ลูกค้ากำหนด